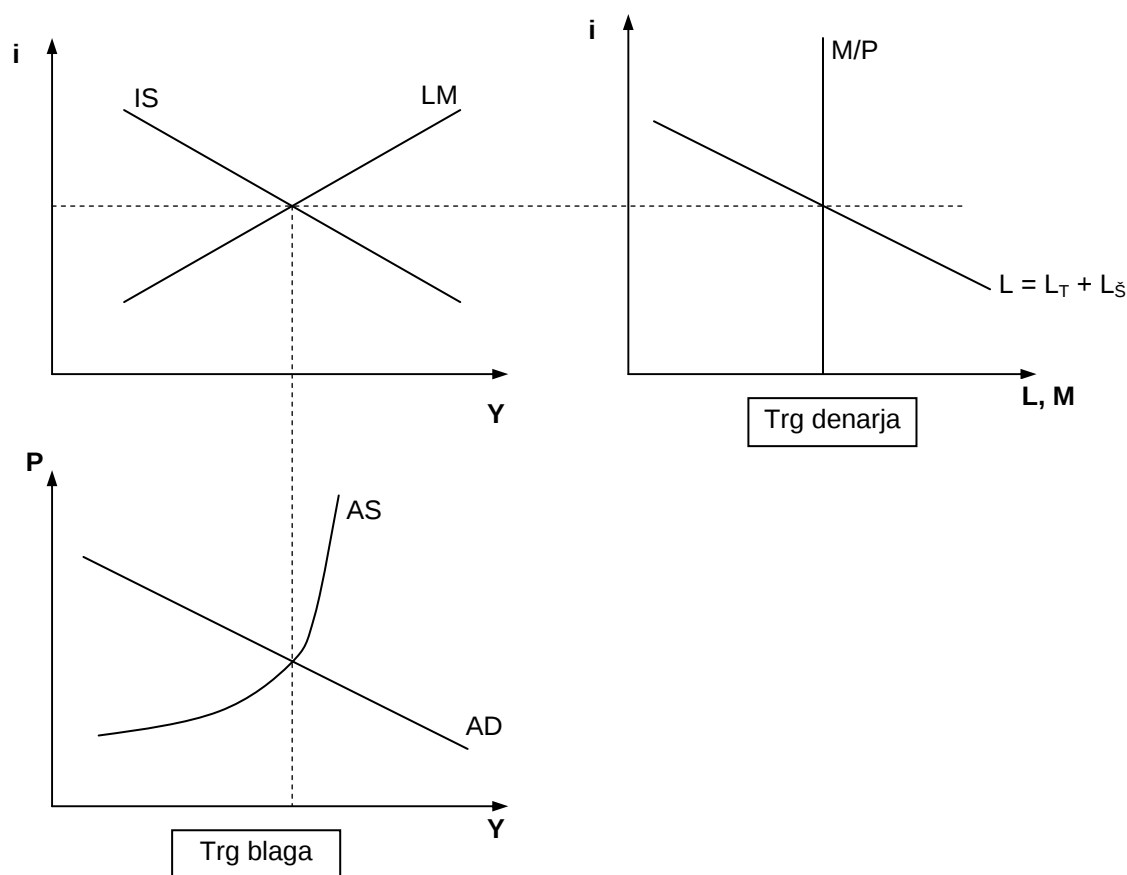

Postopek reševanja nalog z modelom IS-LM

Model IS-LM ponazarja hkratno ravnovesje na trgu blaga in trgu denarja. Zato je smiselno, da hkrati s samim modelom spremljamo tudi parcialna dogajanja na omenjenih dveh trgih.

Pripravimo si sistem treh grafov in narišemo izhodiščno situacijo / ravnovesje

1. osrednji graf, v katerem rišemo krivulji IS in LM ter njune premike
2. graf, na katerem rišemo trg denarja; ta graf naj se nahaja levo ali desno od grafa IS-LM, da lahko obrestno mero prenašamo iz enega grafa v drugega
3. graf, na katerem rišemo bodisi AS-AD, bodisi Keynesianski križ, lahko pa tudi krivuljo $S(Y)$; ta graf naj se nahaja nad ali pod grafom IS-LM, da lahko dohodek prenašamo med posameznimi grafi.

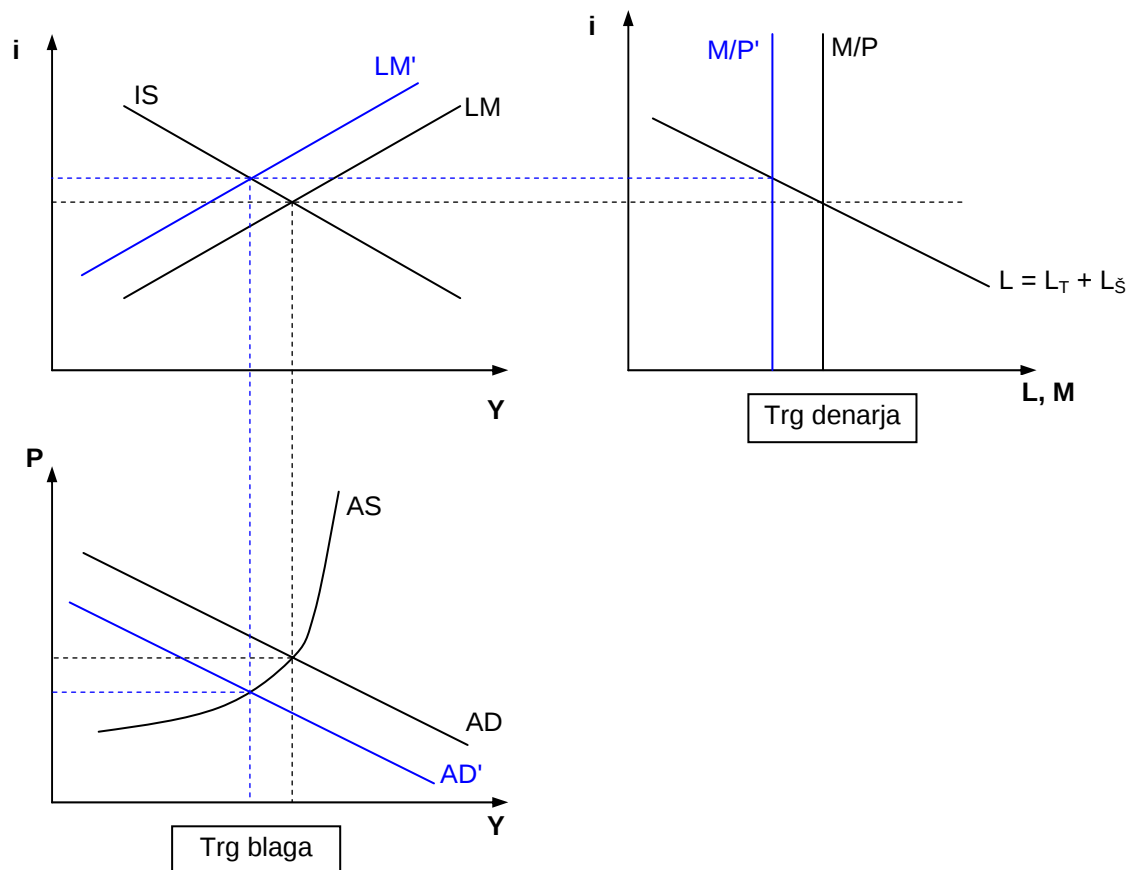
Zdaj preučimo ukrep ekonomske politike. Pri preprostejših nalogah je ta dan v samih navodilih (npr. "Država vodi ekspanzivno fiskalno politiko. Opredeli posledice in pojasni logiko tržnega mehanizma ter grafično in analitično analiziraj spremembe, ki nastopijo na trgu blaga, trgu denarja ter v modelu IS-LM"). V bolj zapletenih primerih moramo to šele določiti, npr. "S kakšno politiko bi lahko zmanjšali inflacijo, če ima država ravnovesni proračun? Opredeli nujne ukrepe, pojasni logiko tržnega mehanizma ter grafično in analitično analiziraj spremembe, ki nastopijo na trgu blaga, trgu denarja ter v modelu IS-LM."

V tem primeru je potrebno ugotoviti, da bo šlo a) za ukrep monetarne politike, saj v primeru ravnovesnega proračuna ne smemo spreminjati izdatkov ali davkov; in b) da bo šlo za monetarno restrikcijo.

Najprej narišemo ukrep tam, kjer se dogaja – na trgu denarja: tam se ponudba denarja (M/P) skrči, zato naraste obrestna mera.

V grafu IS-LM restriktivno monetarno politiko ponazorimo s premikom krivulje LM v levo.

Višja obrestna mera vpliva na dogajanje na trgu blaga: zaradi nje se znižajo investicije, s tem pa tudi agregatno povpraševanje, katerega neposredna sestavina so. V naslednjem koraku torej narišemo učinek padca obrestnih mer na trg blaga.

Kot je razvidno iz spodnjega grafa, se ob nižjem dohodku, ki je posledica znižanja investicij ob zvišanju obrestnih mer, pojavijo tudi težnje po znižanju cen; s tem je ukrep dosegel svoj namen.

Pri reševanju izpitnih nalog je NUJNO h grafični ponazoritvi dodati tudi opis poteka dogajanja, s katerim ponazorimo vpliv dogajanja na trgu denarja na trg blaga in obratno; hkrati ponazorimo tudi, kako začetna sprememba (ukrep ekonomske politike) v gospodarstvu sproži gibanje z daljnosežnimi posledicami, ki imajo obliko nihanja, saj periodično spreminjajo svojo smer.

Zgornji primer bi s simboli ponazorili na naslednji način:

$$\underbrace{(M/P)\downarrow \Rightarrow i\uparrow}_{\text{trg denarja}} \Rightarrow \underbrace{I\downarrow \Rightarrow AD\downarrow \Rightarrow Y\downarrow}_{\text{trg blaga}} \Rightarrow \underbrace{L_T\downarrow \Rightarrow i\downarrow}_{\text{trg denarja}} \Rightarrow \underbrace{I\uparrow \Rightarrow AD\uparrow \Rightarrow Y\uparrow}_{\text{trg blaga}} \Rightarrow \dots$$

Vedno torej s simboli zapišemo dogajanje po začetnem ukrepu, nato pa še dva kroga vplivov na trg denarja in na trg blaga. Tropičje na koncu označuje, da se postopek nadaljuje.

Začetni ukrep na trgu denarja namreč potem, ko iz trga blaga dobi povratni učinek, preide v svoje nasprotje, saj se v "drugem krogu" vpliva na trg denarja dejansko zgodi ravno nasprotno kot v prvem krogu – obrestna mera se, tokrat kot posledica padca transakcijskega povpraševanja po denarju zaradi padca dohodka, zniža. Ukrep ekonomske politike lahko tako primerjamo z nihanjem strune, ki pa postopoma izzveneva; padec obrestne mere v drugem krogu je gotovo manjši kot rast obrestne mere v prvem.

